

POLITYKA OŚWIATOWA POWIATU OLECKIEGO NA LATA 2012-2015

I. DIAGNOZA SYSTEMU OŚWIATY A KIERUNKI ZMIAN LOKALNEJ POLITYKI OŚWIATOWEJ

WPROWADZENIE

Powiat Olecki dysponuje Strategią Rozwoju Powiatu Oleckiego na lata 2003-2015. Jest to dokument opracowany przez pracowników Starostwa pod kierownictwem Sekretarza Powiatu. Wydział Edukacji monitoruje realizację zadań zawartych w strategii. Założenia i cele strategiczne dotyczące oświaty w większości zostały osiągnięte i są systematycznie realizowane przez powiat i jednostki oświatowe.

Obecnie należałoby przygotować się do opracowania dokumentu na kolejne lata. Jednak powiat nie ma odniesienia co do planów państwa, gdyż Ministerstwo Edukacji Narodowej (MEN) dysponuje na dzień dzisiejszy strategią ważną do 2013 roku. Ponadto państwo zapowiada opracowywanie strategicznych dokumentów na kolejne lata.

Opracowanie niniejszej polityki oświatowej uzależnione jest od uzyskania wielu istotnych informacji i przeprowadzenia analiz. Rolą uzyskanych wskaźników będzie identyfikacja problemów, które przyczynią się do rozpoznawania lokalnych potrzeb i możliwości w dziedzinie oświaty. Należy więc postawić pytania. Jaka jest rola oświaty w powiecie? Czy zarządzanie oświatą jest celem, czy środkiem do stworzenia jak najlepszych szans rozwojowych dla społeczności lokalnej? Dla przeciętnego mieszkańca powiatu sprawą drugorzędą jest, jakie instytucje pełnią rolę organu prowadzącego, a jakie są organem nadzoru nad szkołami. Ocenie podlegają przede wszystkim władze samorządowe, ponieważ im przypisuje się odpowiedzialność za jakość usług oświatowych.

Istotą prezentowanej polityki będzie określenie lokalnych priorytetów i opracowanie zgodnie z nim planu działań i decyzji finansowych na najbliższe lata.

ZAGROŻENIA

Głęboki niż demograficzny powodować będzie z roku na rok realne niebezpieczeństwo redukcji kadry pedagogicznej. Wzrastać będzie udział tzw. kosztów stałych w funkcjonowaniu placówek, gdyż ich baza będzie mniej intensywnie wykorzystywana. Pomimo niedoszacowania subwencji oświatowej na samorząd nakładane są kolejne obowiązki w zakresie oświaty. Zarządzanie usługami oświatowymi dotyka bardzo szerokiego spektrum działań odnoszących się do sfery administracyjnej. Skomplikowany stan prawny dotyczący pragmatyki zawodowej nauczyciela, pozycji dyrektora szkoły oraz dwoistości nadzoru nad szkołami powoduje, że potrzeba szerokiej wiedzy i doświadczenia, aby właściwie zarządzać systemem oświatowym na szczeblu samorządu terytorialnego. Trzeba też stwierdzić, że nie ma wzoru, właściwego standardu zarządzania usługami oświatowymi. Jest też wiele sposobów podejścia do tej problematyki. Współpraca pomiędzy samorządami, wzajemna wymiana doświadczeń, wdrażanie innych lepszych rozwiązań zarządczych, może przyczynić się do doskonalenia lokalnego systemu organizacji oświaty.

Podstawowymi wadami obecnego systemu jest:

- 1) niestabilność zasad funkcjonowania oświaty,
- 2) brak punktów odniesienia do porównań i oceny organizacji oświaty w JST,
- 3) brak standardów zatrudnienia i organizacji oświaty opracowanych przez MEN.

OCZEKIWANIA WOBEC PAŃSTWA

W polskiej oświacie nie zostały określone standardy zatrudniania nauczycieli oraz innego personelu dydaktycznego, administracji i obsługi. Nie określono także standardów wydatków na jednego ucznia i jeden oddział klasowy. Dlatego też trudno jest określić czy zarządzanie oświatą w danej jednostce samorządu terytorialnego jest właściwe. Oczekujemy, aby państwo określiło, ile etatów nauczycielskich powinno przypadać na jednego ucznia i jeden oddział. Polityka rządu powinna również zmierzać do opracowania takich rozwiązań, aby było możliwe zatrudnianie jak największej liczby nauczycieli w pełnym wymiarze godzin.

Ustawodawca podzielił zadania oświatowe pomiędzy poszczególne szczeble samorządu terytorialnego. Samorząd powiatowy zgodnie z art. 17 ustawy o systemie oświaty jest organem prowadzącym dla szkół i placówek podstawowych specjalnych, ponadgimnazjalnych, placówek oświatowo-wychowawczych, zakładów kształcenia ustawicznego i praktycznego, ośrodków dokształcania i doskonalenia zawodowego, poradni psychologicz-

no-pedagogicznych, młodzieżowych ośrodków wychowawczych i socjoterapeutycznych. Zadania, jakie powiat musi wykonać, określa art. 5 ust.7 ustawy o systemie oświaty.

Do najważniejszych celów należy zaliczyć:

- ✓ zapewnić warunków działania szkół lub placówek, w tym bezpiecznych i higienicznych warunków nauki, wychowania i opieki;
- ✓ wykonywanie remontów obiektów szkolnych oraz prowadzenie zadań inwestycyjnych w tym zakresie;
- ✓ zapewnienie obsługi administracyjnej, finansowej i organizacyjnej szkół i placówek;
- ✓ wyposażenie szkół lub placówek w pomoce dydaktyczne i sprzęt niezbędny do pełnej realizacji programów nauczania, przeprowadzania sprawdzianów i egzaminów oraz wykonywania innych zadań statutowych,
- ✓ sprawowanie nadzoru w zakresie dysponowania przyznanymi środkami budżetowymi, środkami pochodzącymi z innych źródeł, a także gospodarowania mieniem.

Najważniejszym wyzwaniem i celem edukacyjnym powiatu oleckiego jest i będzie racjonalne zarządzanie oświatą. W zakresie kształcenia nacisk położymy na zaszczepianie uczniom potrzeby kreatywności, zdobywania wiedzy i umiejętności potrzebnych do prawidłowego funkcjonowania w społeczeństwie. Wiele uwagi należy poświęcić na działania zmierzające do poprawy wyników egzaminów maturalnych i potwierdzających kwalifikacje zawodowe. W tej kwestii należałoby aplikować o środki przeznaczone przez państwo na działania zmierzające do wyrównywania szans edukacyjnych. Kolejnym problemem będzie racjonalne wykorzystanie bazy oświatowej w okresie niżu demograficznego i dostosowanie jej do wymogów Centralnej Komisji Egzaminacyjnej.

Do osiągnięcia wyżej wymienionych celów organ prowadzący i dyrektorzy szkół powinni:

- 1) dostosowywać bazę dydaktyczną do potrzeb uczniów i podstawy programowej;
- 2) przeprowadzać diagnozę wstępną oraz szczegółowo analizować wyniki egzaminów gimnazjalnych, maturalnych i potwierdzających kwalifikacje zawodowe;
- 3) wdrażać wnioski z analiz i diagnoz, aby uzyskiwać lepsze wyniki nauczania;
- 4) poszerzyć ofertę kształcenia ponad treści zawarte w podstawie programowej, aby absolwenci sprościli współczesnym wyzwaniom na rynku pracy;
- 5) zwiększyć udział technologii informatyczno-komunikacyjnych w zarządzaniu placówką, zarówno w sferze administracji, jak i w procesie kształcenia oraz zadbać o zapewnienie szybkiego Internetu i dostępności dla pracowników i uczniów;
- 6) tworzyć warunki do aktywności uczniów oraz kształtowania postaw proinnowacyjnych poprzez:
 - a) indywidualizację procesu nauczania,
 - b) zapewnienie dostępu do zaplecza laboratoryjnego,
 - c) powiązanie szkoły z lokalnym i regionalnym środowiskiem innowacyjności,
 - d) wyrównywanie szans uczniów w sferze edukacji,
 - e) promowanie w środowisku wartości edukacji i potrzeby ustawicznego uczenia się.

Ponadto organ prowadzący powinien zadbać o:

- 1) profesjonalny poziom kierownictwa szkół oraz kadry pedagogicznej;
- 2) bezpieczeństwo finansowe oświaty umożliwiające sprawną realizację zadań edukacyjnych;
- 3) równe warunki kształcenia i wychowania w poszczególnych szkołach i placówkach na terenie powiatu;
- 4) opracowanie rocznych wytycznych do arkuszy organizacyjnych podległym szkołom;
- 5) promocję podległych szkół i placówek.

Organ prowadzący powinien także dążyć do tego, aby podległe mu szkoły i placówki były centrami kultury i integracji dla szerszej społeczności.

O wiele większe wyzwanie czeka dyrektorów szkół. Będą oni musieli:

- 1) opracować w porozumieniu z radami pedagogicznymi plany rozwoju szkół i placówek na najbliższe lata;
- 2) zapewnić sprawny i skuteczny przebiegu procesu dydaktycznego i wychowawczego;
- 3) zbierać informacje o absolwentach gimnazjum w celu uzyskania lepszych efektów nauczania i wychowania;
- 4) zainicjować ściślejszą współpracę rodziców, aby bardziej angażowali się oni w życie szkół;
- 5) tworzyć warunki do współpracy zespołów nauczycieli;
- 6) przygotować i prowadzić ewaluację wewnętrzną szkół i placówek;
- 7) zadbać o poprawę warunków lokalowych i wyposażenia szkół;
- 8) przygotowywać wnioski aplikacyjne do programów i projekty zaspakajające potrzeby uczniów, nauczycieli, pracowników szkół, rodziców i społeczności lokalnej.

II. ANALIZA STANU OŚWIATY W POWIECIE OLECKIM

Tabela nr 1. PLANOWANE KIERUNKI KSZTAŁCENIA W ROKU SZKOLNYM 2012/2013.

L.p	Typy szkół	
ZESPÓŁ SZKÓŁ TECHNICZNYCH W OLECKU		
1.	Gimnazjum dla Dorosłych	- - -
2.	Zasadnicza Szkoła Zawodowa Nr 2	- sprzedawca - kucharz - mechanik monter maszyn i urządzeń - mechanik pojazdów samochodowych - elektromechanik - stolarz - murarz-tylnkarz - piekarz - cukiernik - fryzjer - ślusarz - wszystkie pozostałe (w klasach wielozawodowych na poziomie zasadniczej szkoły zawodowej)
3.	Technikum Nr 2	- technik informatyk - technik ekonomista - technik handlowiec - technik budownictwa - technik mechanik - technik usług fryzjerskich
4.	II Liceum Ogólnokształcące dla Dorosłych	dla absolwentów zasadniczej szkoły zawodowej, gimnazjum i starej szkoły podstawowej (<i>tylko osoby pełnoletnie</i>)
5.	Szkoła Policealna Nr 2	- technik informatyk - technik administracji - technik rachunkowości - technik usług kosmetycznych
ZESPÓŁ SZKÓŁ LICEALNYCH I ZAWODOWYCH W OLECKU		
1.	Technikum Nr 1	- technik rolnik - technik weterynarii - technik obsługi turystycznej - technik urządzeń i systemów energetyki odnawialnej - technik żywienia i usług gastronomicznych - technik drogownictwa - technik geodeta - technik hotelarstwa - technik logistyki (innowacja klasa wojskowa)
2.	Liceum Ogólnokształcące	- innowacja (policyjno-pożarnicza)
3.	Zasadnicza Szkoła Zawodowa	- kucharz
4.	Szkoła Policealna Nr 1	- technik rolnik - technik bezpieczeństwa i higieny pracy - asystentka stomatologiczna - technik geodeta - opiekunka dziecięca - opiekun osoby starszej - technik masażysta - technik weterynarii - technik usług kosmetycznych - technik rachunkowości - technik administracji
OŚRODEK SZKOLNO-WYCHOWAWCZY DLA DZIECI GŁUCHYCH IM. ŚW FILIPA SMALDONE W OLECKU		
1.	Szkoła Podstawowa Nr 5	- - -
2.	Gimnazjum Nr 3	- - -
3.	Zasadnicza Szkoła Zawodowa Nr 3	- pracownik pomocniczy obsługi hotelowej

		- kucharz - murarz- tynkarz - ogrodnik - krawiec
4.	Technikum Nr 3	- technik informatyk - technik żywienia i usług gastronomicznych
5.	III Liceum Ogólnokształcące dla Dorosłych	- - -
6.	Szkoła Policealna Nr 3	- technik informatyk - technik usług kosmetycznych
7.	Szkoła Specjalna Przeposabiająca do Pracy	- - -

Jak wynika z powyższej tabeli oferta szkół ponadgimnazjalnych z terenu powiatu oleckiego jest różnorodna. Co roku dyrektorzy szkół starają się dostosować kierunki kształcenia do potrzeb rynku pracy oraz zainteresowań młodzieży. Aby zachęcić absolwentów gimnazjów do wyboru oleckich szkół powstała bardzo nowoczesna baza kształcenia zawodowego. Był to jeden z najważniejszych celów operacyjnych poprzedniej strategii. W zmodernizowanym obiekcie przy ul. Wiejskiej utworzono:

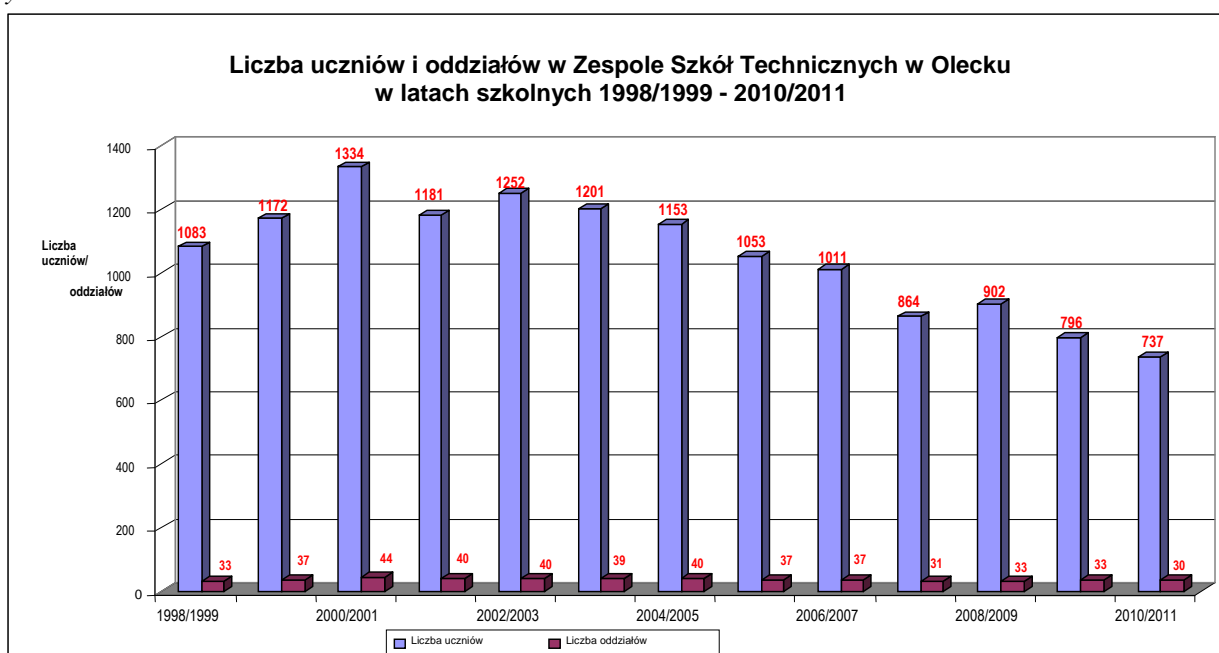
- pracownię montażu oraz napraw maszyn i urządzeń,
- halę maszyn rolniczych,
- halę działu elektrycznego i akumulatorownia,
- pracownię spawalnictwa,
- kuźnię,
- halę maszyn obróbki drewna,
- pracownię montażu i obróbki ręcznej drewna,
- pracownię architektury krajobrazu i pracownia geodezyjna.

W poprzednim okresie pozyskano także środki, na unowocześnienie bazy gastronomicznej z ZSLiZ (pracowni żywienia, dziedzictwa kulinarnego oraz obsługi konsumenta i gościa hotelowego).

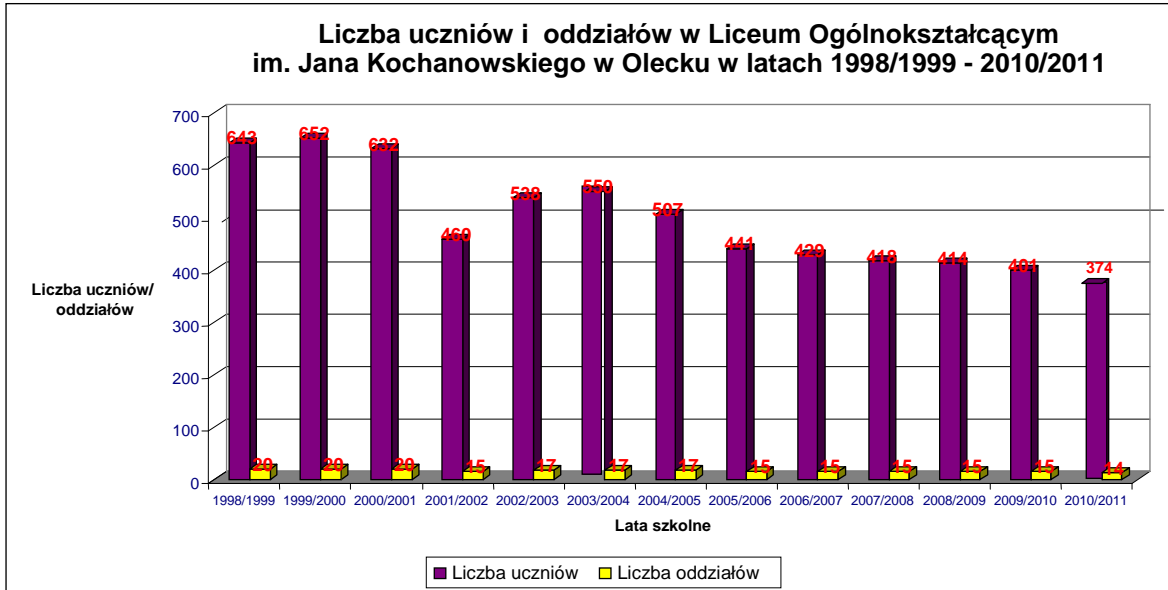
Unowocześnienie pracowni pozwoli na prowadzenie kursów w wielu kwalifikacjach przewidzianych w nowych przepisach dotyczących szkolnictwa zawodowego. Będzie można również organizować inne kursy m.in. w porozumieniu z Powiatowym Urzędem Pracy w Olecku. Nie tylko uczniowie, ale również i bezrobotni, będą mogli zdobywać umiejętności i kwalifikacje przy stosunkowo niskich kosztach. Kształcenie bezrobotnych to kolejne zadanie, które zostało przyjęte w dokumencie strategicznym na lata 2003-2015 i będzie realizowane w najbliższym czasie. Dotychczas było wiele przeszkód prawnych i proceduralnych, aby szkoły prowadziły kursy dla bezrobotnych. Mamy nadzieję, że nowoczesna baza i szeroka oferta kształcenia pozwoli „zatrzymać” młodych ludzi w powiecie. Zmniejszenie migracji spowoduje, że niż demograficzny, w oleckich szkołach ponadgimnazjalnych będzie mniej odczuwalny.

Poniższe opracowania przedstawiają liczbę uczniów i oddziałów w poszczególnych szkołach i placówkach powiatu oleckiego na przestrzeni ostatnich kilkunastu lat.

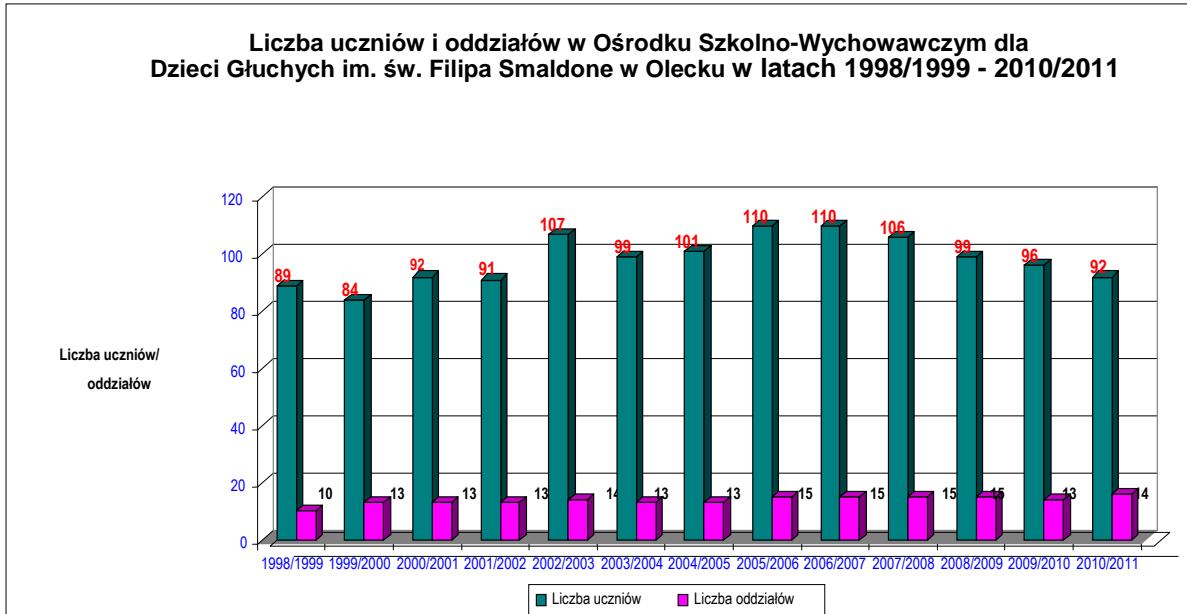
Wykres nr 1.

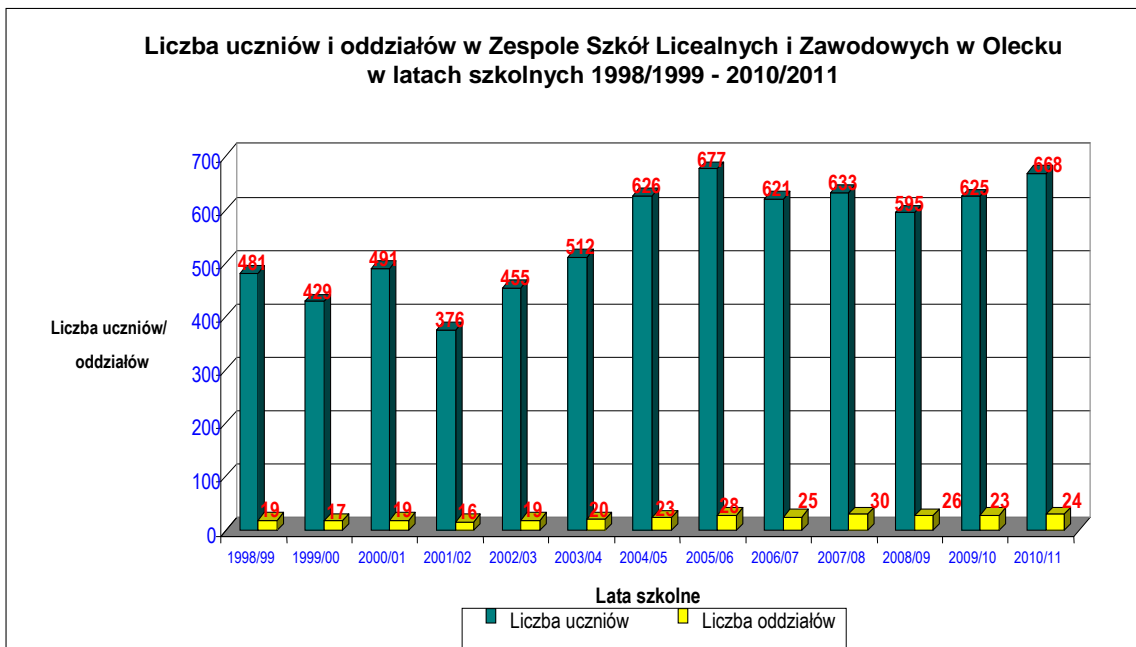
Wykres nr 2

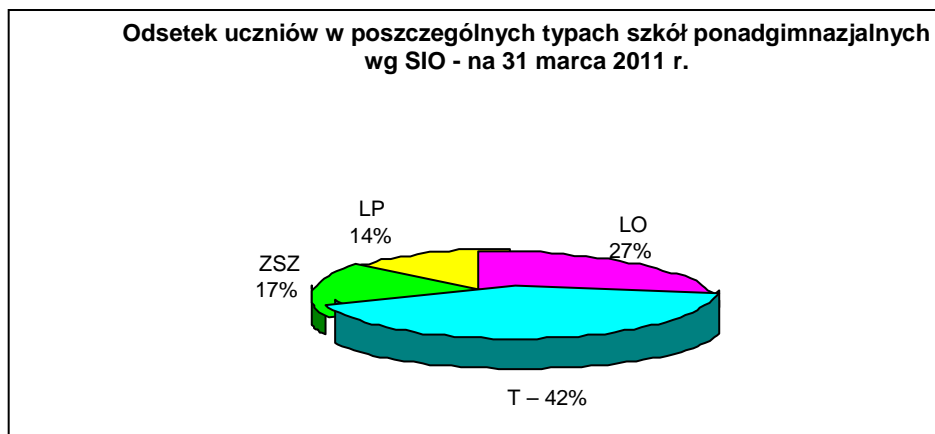

Wykres nr 3

Wykres 4

Jak wynika z powyższego wykresu gimnazjaliści najchętniej wybierają technika – 42%. W następnych latach należy zachęcać absolwentów gimnazjum do wybierania tego typu szkoły, ponieważ daje możliwość szybszego zdobycia kilku kwalifikacji zawodowych. Absolwenci techników będą przygotowani do podjęcia pracy na stanowiskach robotniczych, gdyż w większości przystąpią do jednego egzaminu potwierdzającego kwalifikacje zawodowe identyczne jak uczniowie zasadniczych szkół zawodowych. Nie bez znaczenia jest również fakt, że są to szkoły czteroletnie. Wobec powyższego cykl kształcenia jest dłuższy niż w innych typach szkół, więc niż demograficzny będzie mniej odczuwalny.

Licea ogólnokształcące dotychczas wybierało około 27% absolwentów gimnazjów. Tendencję tę należy utrzymać. Zgodnie z nową reformą uczniowie liceum powinni zakładać, że zawód zdobędą dopiero na studiach wyższych. Możliwość zdobycia zawodu w szkołach policealnych została znacznie ograniczona. Przewiduje się jednak, że absolwenci liceum będą mogli zdobyć kwalifikacje zawodowe na kursach.

Zasadniczą szkołą zawodową wybiera mniej niż 20% uczniów. Dla absolwentów tego typu szkół powiat oferuje zdobycie wykształcenia średniego w szkołach publicznych w liceach ogólnokształcących dla dorosłych. Wybór ZSZ nie powinien więc być postrzegany jako zamknięcie drogi do dalszej nauki w szkołach dających wyższy poziom wykształcenia.

Liceum profilowane wybierało około 14% młodzieży w związku z refundacją rolnictwa. Od roku szkolnego 2012/2013 nabór do tego typu szkół nie będzie prowadzony. Należy więc podjąć działania, aby potencjalni kandydaci do liceów profilowanych wybrali naukę w technikum.

Powyższe dane i wypływające z nich wnioski dają powiatowi możliwość właściwego planowania sieci szkolnej oraz profili kształcenia. Jest to istotna informacja przy monitorowaniu efektów działań strategicznych w zakresie dostosowania oferty kształcenia do potrzeb lokalnego rynku pracy i zainteresowań młodzieży.

WSKAŹNIKI OBRAZUJĄCE STAN OŚWIATY W POWIECIE OLECKIM

Niniejsze wskaźniki zostały ustalone w celu przeprowadzenia odpowiednich porównań i analiz. Wyniki obliczeń pozwolą uniknąć błędów przy podejmowaniu przez powiat ważnych decyzji dotyczących spraw szkolnictwa i oświaty.

Mając dane dotyczące liczby uczniów, oddziałów, etatów nauczycielskich i wydatków poniesionych przez szkoły można obliczyć cztery bardzo ważne wskaźniki obrazujące stan szkolnictwa:

- średnią liczbę uczniów / słuchaczy w oddziale;
- koszty kształcenia ucznia / słuchacza w danym typie szkoły;
- wykorzystania przyznanej subwencji oświatowej;
- liczby etatów pedagogicznych przypadających na jednego ucznia.

Wykres nr 6

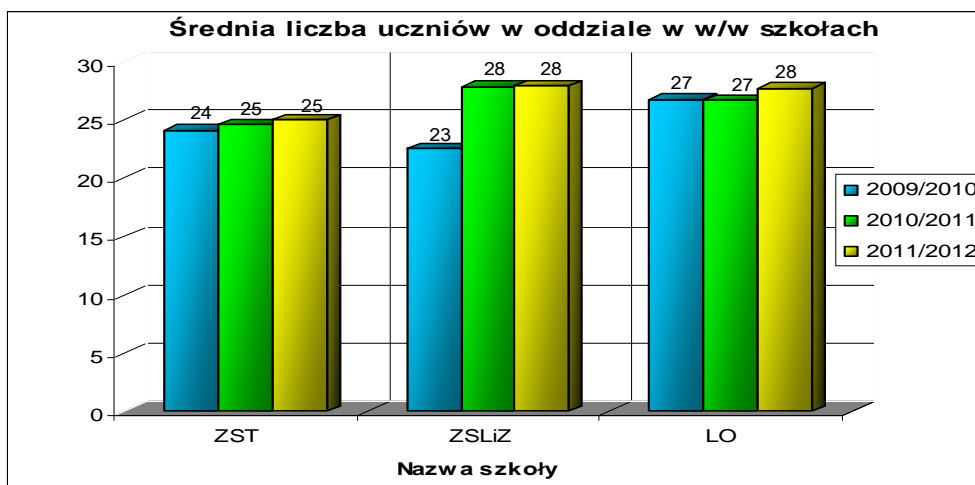

Tabela nr 2. LICZBA UCZNIÓW W ODDZIAŁACH W POSZCZEGÓLNYCH TYPACH SZKÓŁ.

L.p.	Nazwa szkoły	Rok szkolny								
		2009/2010			2010/2011			2011/2012		
		Liczba uczniów	Liczba oddziałów	Średnia liczba uczniów w oddziale	Liczba uczniów	Liczba oddziałów	Średnia liczba uczniów w oddziale	Liczba uczniów	Liczba oddziałów	Średnia liczba uczniów w oddziale
1.	Zespół Szkół Technicznych w Olecku	796	33	24	737	30	25	651	26	25
1.1.	Technikum	341	14	24,36	334	14	23,86	271	12	22,58
1.2.	Szkoła Policealna	125	7	17,86	84	5	16,80	85	4	21,25
1.3.	ZSZ	235	8	29,38	214	7	30,57	189	6	31,50
1.4.	Liceum Uzupelniające	54	2	27,00	68	2	34,00	65	2	32,50
1.5.	Gimnazjum dla dorosłych	41	2	20,50	37	2	18,50	41	2	20,50
2.	Zespół Szkół Licealnych i Zawodowych w Olecku	518	23	23	668	24	28	754	27	28
2.1.	Technikum	206	11	18,73	235	9	26,11	205	8	25,63
2.2.	Szkoła Policealna	120	5	24,00	228	7	32,57	324	10	32,40
2.3.	Liceum Profilowane	192	7	27,43	205	8	25,63	225	9	25,00
3.	Liceum Ogólnokształcące w Olecku	401	15	27	374	14	27	360	13	28
Ł A C Z N I E		1715	71	24,15	1779	68	26,15	1765	66	26,74
Różnica w stosunku do roku szkolnego 2009/2010		100%	100%	100%	103,7%	95,8%	108,2%	102,9%	93,0%	110,7%

Źródło: opracowano na podstawie SIO na 30 września danego roku szkolnego.

Liczba uczniów w oddziale jest kluczowym czynnikiem generującym koszty funkcjonowania szkół i w bezpośredni sposób wpływa na stan finansów powiatu. Niezależnie czy do klasy uczęszcza 15 czy 24 uczniów i tak koszt utrzymania tego oddziału będzie taki sam. Nie jest zatem prawdą, że każde zwiększenie liczby uczniów w oddziale przyniesie oszczędności. Przepisy prawa oświatowego nakładają obowiązek dzielenia klas na grupy, jeśli do klasy uczęszcza zbyt dużo uczniów. Z drugiej strony im większa liczba uczniów w oddziale, tym wyniki nauczania zazwyczaj gorsze. Przy ustalaniu wielkości klas nie należy więc kierować się tylko kwestiami finansowymi, ale również dobrem uczniów.

Powiat monitoruje wielkość oddziałów w podległych szkołach ponadgimnazjalnych. Zwłaszcza dotyczy to klas pierwszych. Celem tego nadzoru jest przeciwdziałanie nadmiernemu zmniejszaniu liczby uczniów w klasach. Zdarza się, że kształcenie ogólne, np. w technikach odbywa się w klasach łączonych, celem zmniejszenia kosztów.

Co roku Wydział Edukacji analizuje stan demograficzny powiatu oraz bada wielkość populacji absolwentów gimnazjów. Zarząd Powiatu na podstawie tych analiz określa limit naboru do klas pierwszych szkół ponadgimnazjalnych.

W Rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej z 7 lutego 2012 r. w sprawie ramowych planów nauczania w szkołach publicznych określono, iż dyrektorzy szkół, w porozumieniu z organami prowadzącymi szkoły, dostosują organizację zajęć edukacyjnych: komputerowych, informatyki i technologii informacyjnej do wymogu 1 uczeń – 1 komputer do 31 sierpnia 2013 roku. Organ Prowadzący zgodnie z zapotrzebowaniami dyrektorów szkół i placówek corocznie zabezpiecza w uchwale budżetowej środki na pomoce dydaktyczne.

Każda szkoła posiada stanowiska komputerowe z dostępem do Internetu, prowadzi też strony internetowe. Ilość stanowisk komputerowych w danej szkole obrazuje poniższa tabela.

Tabela nr 3. Liczba stanowisk komputerowych z dostępem do Internetu w podległych szkołach dziennych dla młodzieży (wg stanu na 30.06.2012 r.)

L.p.	Zakres danych	Rok szkolny 2011/2012			
		ZST	ZSLiZ	LO	OSW
1.	Liczba uczniów	460	430	360	86
2.	Ilość komputerów udostępnionych uczniom	144	77	25	31
3.	Ilość komputerów udostępnionych kadrze pedagogicznej	13	8	15	5
4.	Ilość komputerów udostępnionych administracji i obsłudze	7	8	5	3
Wskaźnik liczba komputerów przypadająca na 1 ucznia		0,31	0,18	0,07	0,36
OGÓLEM		164	93	45	39

Źródło: Opracowanie własne na podstawie informacji otrzymanej ze szkół.

Informatyzacja została także uwzględniona w „Strategii Powiatu (...)” i ten zapis jest sukcesywnie realizowany.

Tabela nr 4 przedstawia średni koszt kształcenia jednego ucznia w poszczególnych typach szkół obliczony według następującego wzoru:

$$c = \frac{x * (a / b)}{y}$$

x – budżet jednostki na dany rok (bez wydatków inwestycyjnych, internatu i projektów)

y – liczba uczniów w danym typie szkoły

a – średnioroczna liczba godzin dydaktycznych w danym typie szkoły

b – średnioroczna liczba godzin w zespole (szkole)

c – koszt kształcenia jednego ucznia

Tabela nr 4. KOSZT KSZTAŁCENIA JEDNEGO UCZNIĄ W DANYM TYPIE SZKOŁY.

Lp.	Typ szkoły	2009		2010		2011		I półrocze 2012	
		Liczba uczniów	Koszt kształcenia 1 ucznia	Liczba uczniów	Koszt kształcenia 1 ucznia	Liczba uczniów	Koszt kształcenia 1 ucznia	Liczba uczniów	Koszt kształcenia 1 ucznia
ZESPÓŁ SZKÓŁ LICEALNYCH I ZAWODOWYCH W OLECKU									
1.	Liceum Profilowane	173	5 468 zł	198	6 663 zł	213	4 358 zł	209	3 413 zł
2.	Technikum	299	6 596 zł	267	5 271 zł	225	5 759 zł	221	3 909 zł
3.	Szkoła Policealna – kształcenie modułowe	48	1 705 zł	102	2 315 zł	142	2 189 zł	162	1 279 zł
4.	Szkoła Policealna – kształcenie przedmiotowe	78	1 095 zł	405	908 zł	123	1 171 zł	96	548 zł
ZESPÓŁ SZKÓŁ TECHNICZNYCH W OLECKU									
5.	Zasadnicza Szkoła Zawodowa	235	3 750 zł	214	4 043 zł	206	4 605 zł	190	3 336 zł
6.	Technikum	342	6 416 zł	334	7 395 zł	313	8 593 zł	271	5 086 zł
7.	Gimnazjum dla Dorosłych	41	3 008 zł	37	3 059 zł	38	4 062 zł	41	2 638 zł
8.	Szkoła Policealna – kształcenie modułowe	28	1 604 zł	27	2 201 zł	35	2 225 zł	36	1 271 zł
9.	Szkoła Policealna – kształcenie przedmiotowe	97	1 933 zł	57	1 641 zł	50	1 589 zł	50	914 zł
10.	Liceum Profilowane	0	4 518 zł	0	- zł	0	- zł	-	- zł
11.	Liceum Uzupełniające	54	1 523 zł	68	1 167 zł	67	1 251 zł	66	758 zł
LICEUM OGÓLNOKSZTAŁCĄCE IM. JANA KOCHANOWSKIEGO W OLECKU									
12.	Liceum Ogólnokształcące	401	5 879 zł	374	6 903 zł	360	6 456 zł	357	3 644 zł
OSW DLA DZIECI GŁUCHYCH IM. ŚW. F. SMALDONE W OLECKU									
13.	Szkoła podstawowa specjalna	17	21 641 zł	14	26 348 zł	16	27 491 zł	15	17 503 zł
14.	Gimnazjum specjalne	17	19 704 zł	14	22 414 zł	13	19 264 zł	17	13 772 zł
15.	Zasadnicza Szkoła Zawodowa	14	32 281 zł	23	29 848 zł	28	31 009 zł	27	14 360 zł
16.	Technikum	14	19 871 zł	11	28 410 zł	11	30 510 zł	11	17 061 zł
17.	Technikum Uzupełniające	29	19 499 zł	25	19 161 zł	14	25 788 zł	3	28 550 zł
18.	Szkoła Policealna – kształcenie przedmiotowe	7	14 274 zł	8	12 968 zł	9	12 571 zł	8	6 760 zł

O koszcie utrzymania jednego ucznia decyduje wiele czynników. Główne to: wartość budżetu szkoły, średnioroczna liczba uczniów, ilość godzin dydaktycznych i praktycznych w danym typie szkoły.

Pominięcie wydatków inwestycyjnych, kosztów prowadzenia internatów i środków przeznaczonych na realizację projektów sprawiło, że otrzymane wartości są bardziej porównywalne. Inne organy prowadzące w podobny sposób wykonywały te wyliczenia. Łatwo więc będzie dokonać porównania.

Otrzymane dane dotyczące kosztów kształcenia jednego ucznia w danym typie szkoły są bardzo istotne, ale obarczone błędem. Nie można uwzględnić, np. specyfiki nauczania zawodu. Dodatkowo istnieje wiele powiązań pomiędzy naszymi szkołami i placówkami. Dla przykładu, uczniowie ZST w Olecku korzystają z bazy przy ulicy Wiejskiej, a koszty utrzymania budynku ponosi ZSLiZ. ZST ponosi natomiast koszty ogrzewania pomieszczeń Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Olecku. Nie można więc tylko na podstawie tych liczb wyciągać wniosków i planować sieć szkolną.

Wydział Edukacji dokonał porównania kosztów utrzymania jednego ucznia w poszczególnych typach szkół w powiecie oleckim, ełckim, gołdapskim i giżyckim.

Liceum ogólnokształcące:

Powiat Olecki	– 6 456 zł
Powiat Giżycki	– 6 445 zł
Powiat Ełcki	– 6 012 zł
Powiat Gołdapski	– 5 822 zł

Technikum:

Powiat Olecki	– 5 758 zł (ZSLiZ) oraz 8 593 zł (ZST)
Powiat Giżycki	– 7 062 oraz 6 040 zł
Powiat Ełcki	– 9 603 zł, 5 845 zł, 9 333 zł
Powiat Gołdapski	– 9 146 zł

Zasadnicza szkoła zawodowa:

Powiat Olecki	– 4 605 zł
Powiat Giżycki	– 4 652 zł
Powiat Gołdapski	– 5 041 zł

Wydatki na jednego ucznia w liceach ogólnokształcących kształtują się w analizowanych powiatach na podobnym poziomie. Najniższe są w powiecie gołdapskim. W technikach utrzymanie jednego ucznia jest najdroższe w powiecie ełckim. Jest to kwota ponad 9 000 zł. Najniższe jest w powiecie oleckim i giżyckim (około 7 000 zł). Na uczniów zasadniczych szkół zawodowych powiaty przeznaczają podobne kwoty. Biorąc pod uwagę, że w powiecie oleckim i giżyckim funkcjonują Ośrodki Dokształcania i Doskonalenia Zawodowego, których koszty działalności wliczane są do zasadniczych szkół zawodowych, to należy uznać, że w naszym powiecie sytuacja pod tym względem jest najlepsza.

Z powyższych porównań wynika, że powiat olecki właściwie i racjonalnie gospodaruje środkami finansowymi przeznaczonymi na oświatę.

Tabela nr 5. WYSOKOŚĆ PRYZNANEJ SUBWENCJI OŚWIATOWEJ W LATACH 2009-2012.

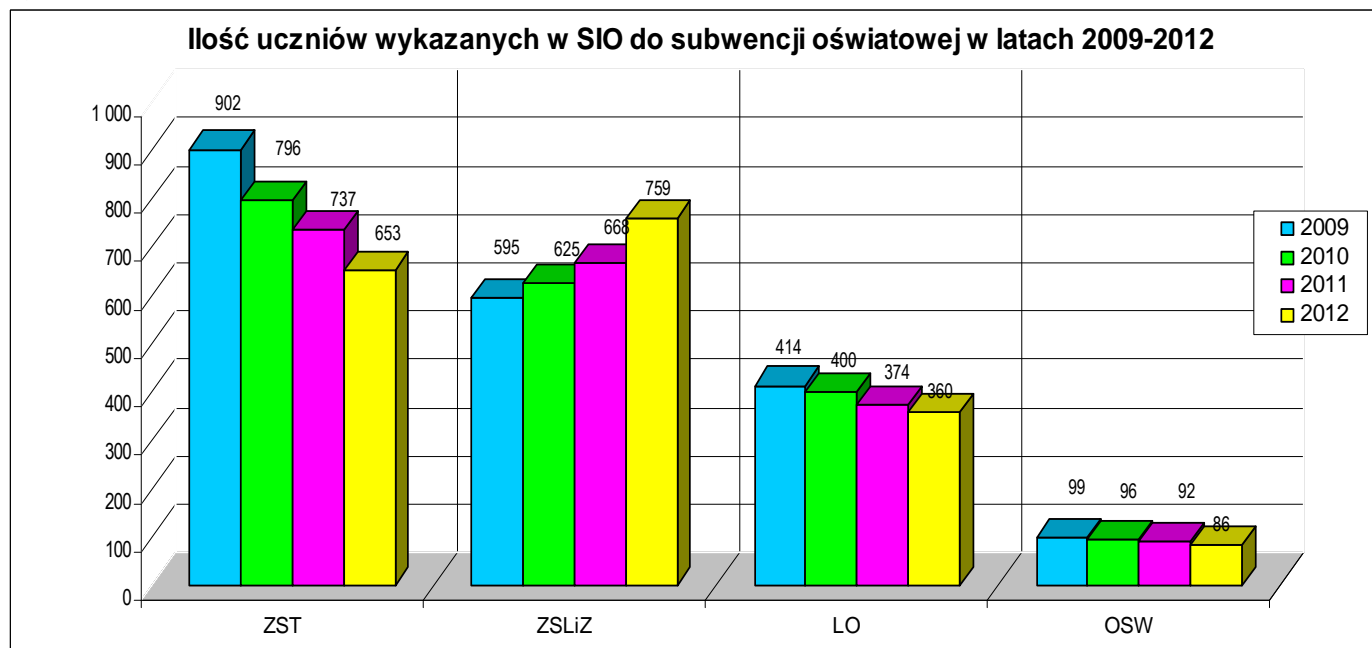
L.p.	Nazwa szkoły	Rok budżetowy							
		2009		2010		2011		2012	
		Ilość uczniów na 30.09.08r.	Przyznana kwota subwencji	Ilość uczniów na 30.09.09r.	Przyznana kwota subwencji	Ilość uczniów na 30.09.10r.	Przyznana kwota subwencji	Ilość uczniów na 30.09.11r.	Przyznana kwota subwencji
1.	Zespół Szkół Technicznych w Olecku	902	4 424 628 zł	796	4 260 603 zł	737	4 316 404 zł	653	3 980 862 zł
1.1	w tym internat	46	274 025 zł	47	298 670 zł	48	328 147 zł	57	407 854 zł
2.	Zespół Szkół Licealnych i Zawodowych	595	3 119 316 zł	625	3 981 842 zł	668	4 024 391 zł	759	5 021 744 zł
2.1	w tym internat	51	307 781 zł	108	686 306 zł	47	321 310 zł	81	579 582 zł
3.	Liceum Ogólnokształcące w Olecku	414	1 775 684 zł	400	1 844 042 zł	374	1 857 530 zł	360	1 871 929 zł
4.	Ośrodek Szkolno-Wychowawczy dla Dzieci Głuchych	99	4 217 673 zł	96	4 621 269 zł	92	4 730 904 zł	86	4 798 141 zł
4.1	w tym internat	90	2 323 258 zł	96	2 643 551 zł	92	2 730 904 zł	86	2 666 555 zł
Ł A C Z N I E		8 463	14 306 120zł	8 015	15 482 774zł	7 698	15 736 566zł	7 685	16 480 013zł
Różnica w stosunku do 2009		100%	100%	95%	108%	91%	110%	91%	115%

Zasady podziału subwencji oświatowej między samorządy nie są zbyt skomplikowane. Nieco upraszczając wysokość subwencji to iloczyn kwoty A, statystycznej i uzupełniającej liczby uczniów i wychowanków oraz współczynnika korygującego Di. Kwota A to podstawowa kwota określająca roczne wydatki na jednego statystycznego ucznia i wynosi ona obecnie 4 955,81 zł. Teoretycznie kwota ta powinna każdego roku rosnąć proporcjonalnie do spadku liczby uczniów, przy założeniu, że środki zapisane w budżecie państwa corocznie są takie same. Niestety ostatni rok pokazał, że wzrost tej kwoty nie był tak duży, jak powinien być. Statystyczna liczba uczniów i wychowanków to iloczyn liczby uczniów i wychowanków oraz poszczególnych wag określających typy szkół i placówek (np. szkoły dzienne 1, dla dorosłych 0,7). Uzupełniającą liczbę uczniów liczy się mnożąc liczbę uczniów przez poszczególne wagi określające specyfikę szkół (np. na kształcenie zawodowe 0,19; ponadgimnazjalne 0,082). Stąd wynika różnica, np. w wysokości subwencji na ucznia liceum i zasadniczej szkoły zawodowej (o ponad 18%). Wielkość wag określana jest przez MEN i trudno jest przewidzieć w jakim kierunku pójdą zmiany. Obecnie jedną z największych subwencji państwo przekazuje na ośrodki socjoterapeutyczne.

Wysokość współczynnika korygującego Di w 80% zależy od liczby zatrudnionych nauczycieli (dokładnie ilości etatów) poszczególnych stopni awansu zawodowego. Nie jest więc prawdą, że jak zatrudnimy nauczycieli o niższym stopniu awansu zawodowego, to będziemy mieli oszczędności, bo nauczyciele otrzymają niższe wynagrodzenia. Skutkiem takich działań będzie proporcjonalnie niższa subwencja. Od kilku lat współczynnik Di powiatu oleckiego wynosi poniżej 1 (średnia statystyczna dla całej Polski powinna wynosić dokładnie 1). Obecnie to tylko 0,966205125. Nie jest to jednak skutek polityki zwalniania nauczycieli z wyższym stopniem awansu zawodowego, ale raczej efekt wymiany kadry w szkołach związany z przechodzeniem nauczycieli na emeryturę.

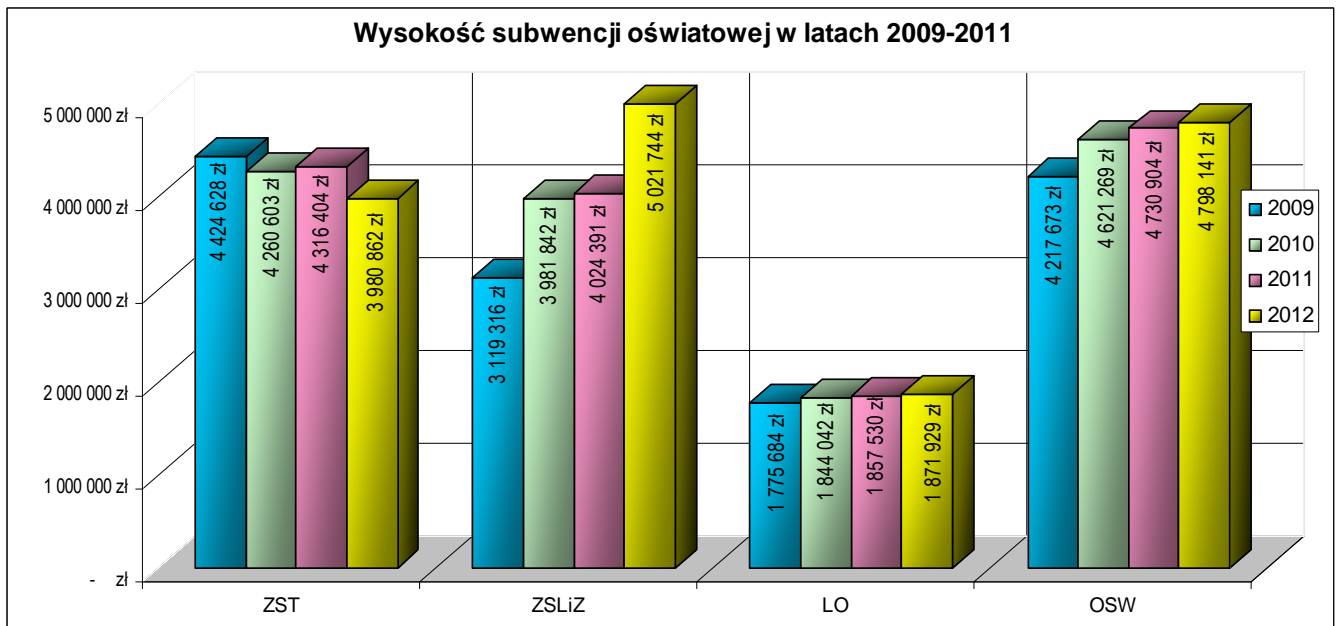
Reasumując, wysokość subwencji zależy głównie od liczby uczniów i wychowanków, typów szkół i placówek do jakich uczęszczają oraz stopni awansu zawodowego nauczycieli. Jak wyglądała sytuacja w tych kwestiach w ostatnich latach przedstawiają poniższe wykresy.

Wykres nr 7

Dane o liczbie uczniów w SIO (Systemie Informacji Oświatowej) są podstawą do naliczania subwencji. Na wykresie nie uwzględniono liczby uczniów objętych opieką Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Olecku. W kolejnych latach wynosiła ona odpowiednio: w 2009 r. – 6 453, 2010 r. – 6 098, 2011 r. – 5 827 i w 2012 r. 5 820 uczniów.

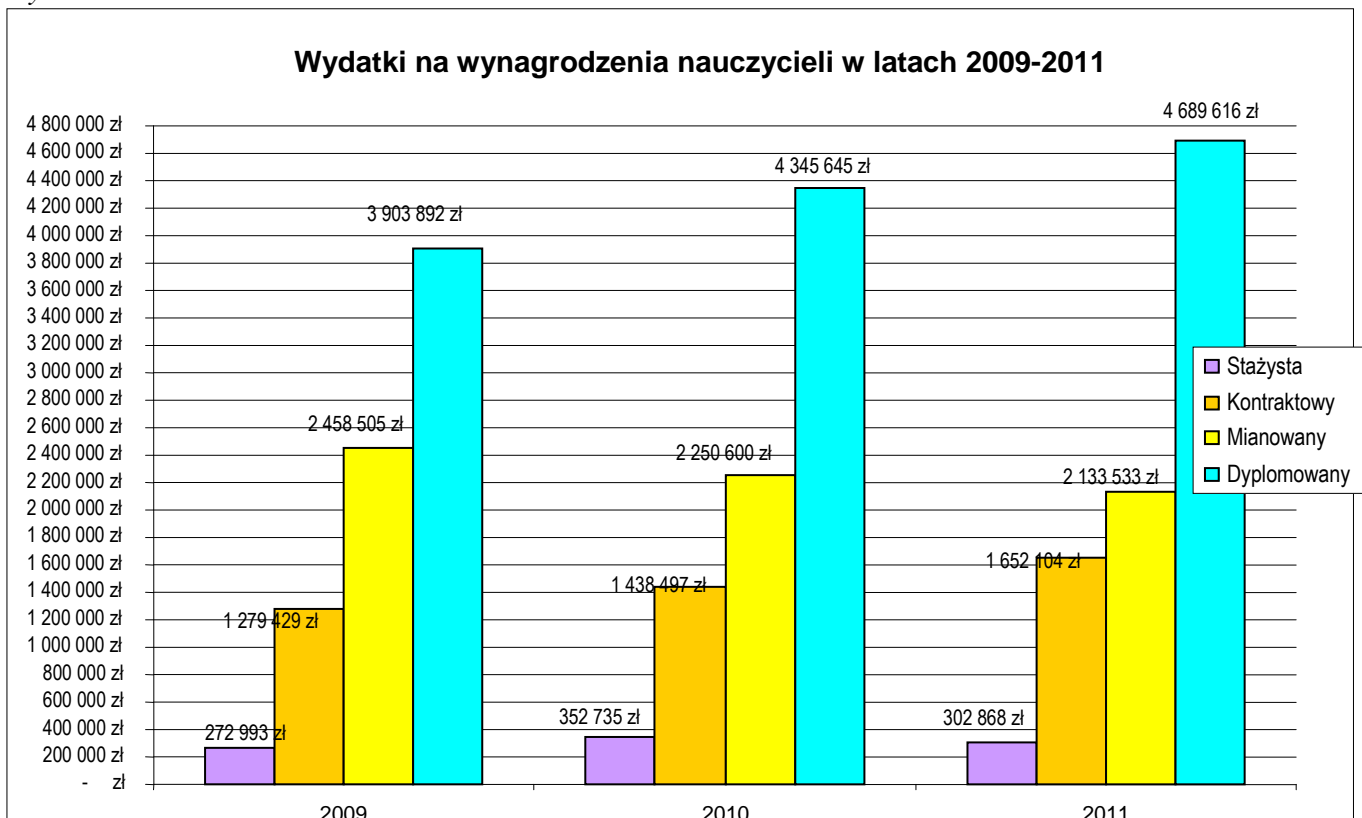
Wykres nr 8.

Do chwili obecnej powiat olecki nie dopłacał do zadań oświaty. To jeszcze jeden dowód na to, że właściwie i racjonalnie gospodaruje środkami finansowymi przeznaczonymi na oświatę. Dodatkowo Wydział Edukacji wraz ze szkołami i placówkami oświatowymi systematycznie pozyskują środki pozabudżetowe, m.in. z programów UE. Powiat korzysta także z rezerwy Ministerstwa Edukacji Narodowej.

Karta Nauczyciela obliguje samorząd do zapewnienia określonego poziomu wynagrodzenia nauczycieli. Jeśli średnie wynagrodzenia nauczycieli dla poszczególnych stopni awansu zawodowego w powiecie będą niższe niż wymagane w ustawie, wówczas trzeba będzie wypłacać jednorazowy dodatek uzupełniający. W ostatnich trzech latach powiat musiał dopłacić niecałe 13 tysięcy złotych. W porównaniu do innych samorządów kwota ta jest symboliczna. To dowód, że polityka zatrudnienia nauczycieli i przydziału godzin dydaktycznych nauczycielom i wychowawcom przez dyrektorów szkół i placówek są właściwe.

Wykres nr 9

* Przedstawione w tabeli wydatki obliczono zgodnie z zasadami wyliczania średnich wynagrodzeń nauczycieli nie uwzględniając wszystkich pochodnych.

Znaczna część środków finansowych przeznaczana jest na wynagrodzenia nauczycieli i tak w 2009 r. była to kwota 7 914 819 zł (55% całkowitej kwoty subwencji), w 2010 r. – 8 387 476 zł (55%) natomiast w 2011 r. – 8 778 121 zł (56%). Ogółem koszty wynagradzania nauczycieli, administracji i obsługi wraz z pochodnymi w każdym roku budżetowym stanowią około 70-80% kwoty subwencji (*patrz tabela nr 7*).

Z powyższego widać, że wydatki na wynagrodzenia nauczycieli wbrew obiegowym opiniom nie są zbyt wysokie w stosunku do całej subwencji. Ministerstwo Edukacji Narodowej określając sposób podziału części oświatowej subwencji ogólnej dla JST założyło, że średni dla kraju wskaźnik wydatków na wynagrodzenia nauczycieli wynosi 80% subwencji. Zagrożeniem może okazać się nowelizacja lub zniesienie ustawy Karta Nauczyciela. Bez odpowiednich regulacji w ramach oszczędności państwo może obniżyć wysokość subwencji dla JST, bo nie będzie musiało gwarantować średnich wynagrodzeń dla nauczycieli.

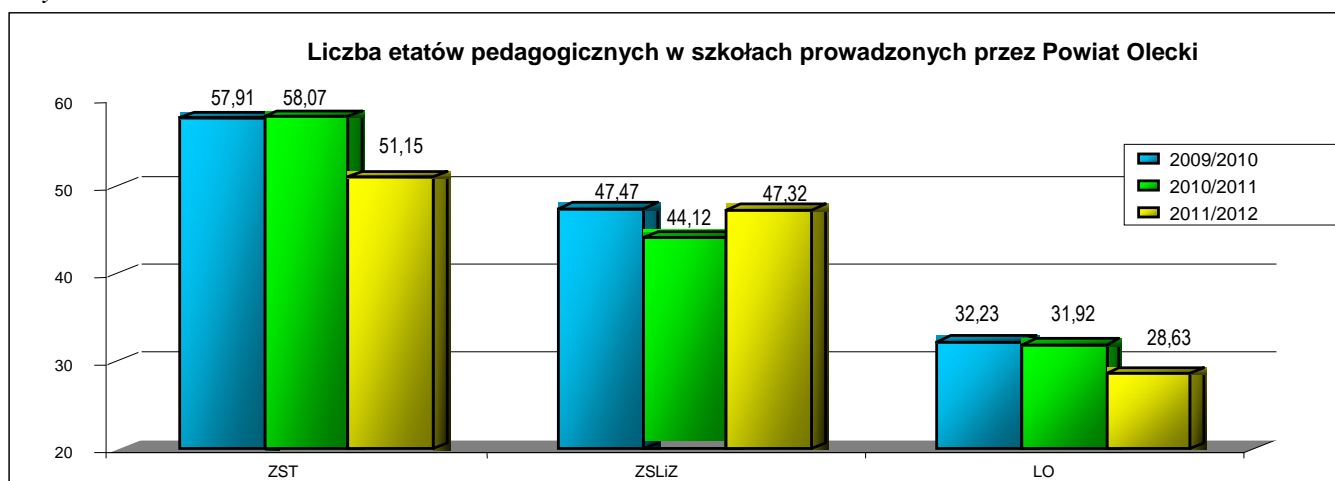
Analizując wskaźniki finansowe nie powinniśmy zapominać, że najważniejsze jest dobro uczniów. Nie można oszczędzać ich kosztem. Ale jednocześnie musimy w sposób bardziej przemyślany i celowy wydatkować pieniądze, aby służyły one rozwojowi lokalnej oświaty.

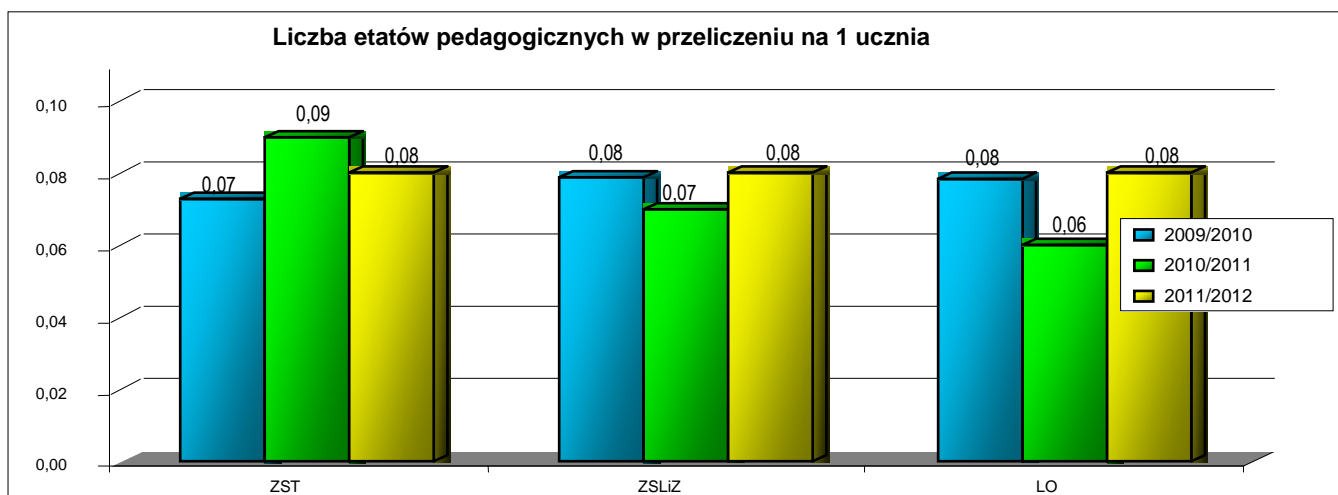
III. ANALIZA ZATRUDNIENIA NAUCZYCIELI W SZKOŁACH I PLACÓWKACH, DLA KTÓRYCH ORGANEM PROWADZĄCYM JEST POWIAT OLECKI

Tabela nr 6. ANALIZA STANU ZATRUDNIENIA W SZKOŁACH I PLACÓWKACH W ROKU SZKOLNYM 2011/2012

Nazwa szkoły	Zatrudnieni w pełnym wymiarze (osób)	Zatrudnieni w niepełnym wymiarze		Liczba etatów nauczycieli w roku szkol. 2011/2012					
		Osób	Etaty	Stażysta	Kontraktowy	Mianowany	Dyplomowany	Ogółem	Porównanie do roku sz. 2010/2011
Zespół Szkół Technicznych w Olecku	43	24	8,15	0,06	16,29	10,67	24,13	51,15	58,07
Zespół Szkół Licealnych i Zawodowych w Olecku	36	28	11,32	2,88	16,86	9,39	18,19	47,32	44,12
Liceum Ogólnokształcące im. Jana Kochanowskiego	21	11	7,63	0	5,57	7,20	15,86	28,63	31,92
Ośrodek Szkolno-Wychowawczy dla Dzieci Głuchych im. Św. Filipa Smaldone w Olecku	41	4	2,07	1,91	9,66	10	21,50	43,07	45,08
Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Olecku	7	5	2,50	1	1,50	2	5	9,50	9
OGÓLEM	148	72	31,67	5,85	49,88	39,26	84,68	179,67	188,19

Wykres nr 10

Posiadając dane o liczbie etatów i uczniów można obliczyć, jaka część etatu pedagogicznego przypada na jednego ucznia. Wysokość tego wskaźnika zależy przede wszystkim od liczby uczniów w oddziale i typu szkoły. W związku z brakiem wpływu na liczbę godzin dydaktycznych w klasie (określa to rozporządzenie MEN w sprawie ramowych planów nauczania) powiat musi monitorować średnią liczbę uczniów w oddziale klasowym.

Z powodu niżu demograficznego oraz reformy systemu szkolnictwa ponadgimnazjalnego wskaźnik ten będzie ulegał zmianie. Powiat będzie musiał prowadzić taką politykę, aby oddziały klasowe nie były zbyt małe, a tym samym, aby liczba uczniów przypadających na etat nauczycielski nie spadła drastycznie.

Państwo nie określiło, jaką wartość powinien przyjąć ten wskaźnik. Jednostki samorządu terytorialnego do tej kwestii różnie się odnoszą. Najczęściej określana jest minimalna liczba uczniów w klasach pierwszych. Podobnie jest w naszym powiecie. Nie zawsze jednak można sztywno stosować się do tych wytycznych. Aby zapobiec odpływowi młodzieży do szkół powiatów ościennych często trzeba podejmować decyzję o tworzeniu mniej licznych klas niż ustalono wcześniej. Nie jest to problem, bo w większych ośrodkach tworzone są mniej liczne klasy pierwsze niż w powiecie oleckim. W przypadku, gdy z różnych powodów uczniowie zrezygnują z nauki to zawsze jest możliwość połączenia klas.

Tabela nr 7. WYDATKI NA POSZCZEGÓLNE SZKOŁY I PLACÓWKI W LATACH 2009-2012

L.p.	Nazwa wskaźnika / szkoły / placówki	Rok budżetowy			
		2009	2010	2011	Plan 2012
I. Całkowite wydatki na zadania oświatowe i edukacyjną opiekę wychowawczą		15 467 023,47 zł	15 085 517,49 zł	15 451 725,20 zł	15 191 238,00 zł
1.	Zespół Szkół Technicznych w Olecku	3 806 711,39 zł	4 103 310,00 zł	4 201 834,02 zł	3 982 836,00 zł
2.	Zespół Szkół Licealnych i Zawodowych w Olecku	3 208 992,00 zł	3 433 947,00 zł	3 497 632,00 zł	3 711 902,00 zł
3.	Liceum Ogólnokształcące im. J. Kochanowskiego w Olecku	2 434 313,00 zł	2 742 584,00 zł	2 465 353,00 zł	2 365 684,00 zł
4.	Ośrodek Szkolno-Wychowawczy dla Dzieci Głuchych	4 786 088,08 zł	3 430 933,49 zł	3 981 909,00 zł	3 712 430,00 zł
5.	Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Olecku	511 514,00 zł	745 625,00 zł	677 311,97 zł	705 170,00 zł
6.	Internat (ZST, ZSLiZ i OSW)	719 405,00 zł	629 118,00 zł	627 685,21 zł	713 216,00 zł
II. Wydatki na wynagrodzenia		11 874 624,96 zł	11 200 489,90 zł	12 104 474,32 zł	12 102 781,00 zł
1.	Zespół Szkół Technicznych w Olecku	2 959 847,58 zł	3 094 718,06 zł	3 152 283,61 zł	3 019 233,00 zł
2.	Zespół Szkół Licealnych i Zawodowych w Olecku	2 276 780,82 zł	2 505 114,72 zł	2 754 959,00 zł	2 925 094,00 zł
3.	Liceum Ogólnokształcące im. J. Kochanowskiego w Olecku	1 933 764,02 zł	2 032 113,30 zł	1 999 455,16 zł	1 962 291,00 zł
4.	Ośrodek Szkolno-Wychowawczy dla Dzieci Głuchych	3 794 994,06 zł	2 674 218,75 zł	3 200 155,59 zł	3 088 341,00 zł
5.	Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Olecku	439 953,95 zł	464 070,38 zł	552 859,03 zł	638 270,00 zł
6.	Internat (ZST, ZSLiZ i OSW)	469 284,53 zł	430 254,69 zł	444 761,93 zł	469 552,00 zł
III. Wydatki na wynagrodzenia w stosunku do całkowitych wydatków oświatowych i wychowawczych		76,77%	74,25%	78,34%	79,67%
IV. Wydatki na remonty w oświacie		457 056,00 zł	785 127,99 zł	72 380,00 zł	108 320,00 zł
V. Wydatki na remonty w oświacie w stosunku do całkowitych wydatków na zadania oświatowe		2,96%	5,20%	0,47%	0,71%

IV. OBOWIĄZKI I PENSUM NAUCZYCIELI

Zgodnie z ustawą Karta Nauczyciela czas pracy nauczyciela zatrudnionego w pełnym wymiarze zajęć nie może przekraczać 40 godzin tygodniowo. Nie oznacza to, że nauczyciel musi realizować 40 godzin dydaktyczno-wychowawczych tygodniowo. Do jego czasu pracy należy wliczyć m.in. uczestnictwo w posiedzeniach rad pedagogicznych, szkoleniach, kursach, czas poświęcony na przygotowanie zajęć, sprawdzanie prac uczniów, uczestnictwo w zespołach nadzorujących egzaminy. Z tego względu ustawodawca wprowadził tzw. pensum znacznie odbiegające od zwyczajowego 40 godzinnego tygodnia pracy.

Tygodniową obowiązkową liczbę godzin (pensum) realizowanych przez nauczycieli w większości określa ustawa Karta Nauczyciela. Najczęściej jest to 18 godzin tygodniowo. Pensum nauczycieli praktycznej nauki zawodu wynosi 22 godziny, a bibliotekarzy i wychowawców 30. Organy prowadzące mogą tylko określać pensum dla pedagogów, psychologów, logopedów i doradców zawodowych. Dotychczas w powiecie oleckim wysokość tego pensum wynosi 20 godzin. Powiat ma także prawo zmniejszyć obowiązkowy tygodniowy wymiar godzin dla wszystkich nauczycieli. Obecnie taką zniżkę mają osoby sprawujące funkcje kierownicze i doradcy metodyczni. Z powodu wielu obowiązków, jakie ciążyą na kadrze kierowniczej i doradcach określono, że zniżka dla dyrektorów wynosi 15 albo 14 godzin, zastępców dyrektorów i kierowników szkolenia praktycznego 11, kierowników internatów 15, dyrektora poradni 10 i doradców metodycznych 6.

Osobnym problemem jest naliczanie wynagrodzeń dla nauczycieli, którzy łączą obowiązki w ramach kilku różnych pensum (np. bibliotekarza i nauczyciela fizyki). Sprawa ta została uregulowana uchwałą Rady Powiatu. W takich przypadkach wylicza się każdej osobie pensum, które może wynosić od 19 do 29 godzin. Zgodnie z tymi wyliczeniami określa się m.in. liczbę etatów, wynagrodzenie za godziny ponadwymiarowe i godziny doraźnych zastępstw.

Poza obowiązkowym pensum każdy nauczyciel szkoły ponadgimnazjalnej obowiązany jest realizować zajęcia dydaktyczne, wychowawcze lub opiekuńcze w wymiarze 1 godziny tygodniowo (w przypadku zatrudnienia na część etatu – proporcjonalnie do wymiaru zatrudnienia). Obecnie godziny te w dużej części przeznaczane są na przygotowanie uczniów do egzaminów zewnętrznych. Taka polityka powinna być prowadzona nadal, gdyż wyniki w szczególności egzaminu maturalnego nie są satysfakcjonujące.

V. CHARAKTERYSTYKA SZKÓŁ / PLACÓWEK

LICEUM OGÓLNOKSZTAŁCĄCE IM. JANA KOCHANOWSKIEGO W OLECKU

Liceum Ogólnokształcące (LO) zgodnie z wymaganiami współczesnego świata stara się wykształcić człowieka na miarę XXI wieku: myślącego, kreatywnego, przedsiębiorczego, świadomego swoich mocnych stron oraz przygotowanego do planowania swojej dalszej drogi zawodowej i rozwoju osobistego. Taka jest misja w/w szkoły. Cel ten szkoła próbuje osiągnąć m.in. poprzez utworzony Szkolny Ośrodek Kariery oraz zwiększony wymiar godzin pozalekcyjnych.

Liczba uczniów od roku szkolnego 2003/2004 systematycznie spada. W LO uczyło się wówczas 550 osób a obecnie tylko 360 uczniów. Spadła także liczba oddziałów z 17 do 13.

Liczba etatów nauczycielskich w roku szkolnym 2008/2009 wynosiła 37,28 a w roku szkolnym 2011/2012 tylko 28,63. W roku szkolnym 2011/2012 w szkole zatrudnionych było 21 nauczycieli w pełnym wymiarze godzin i 11 w niepełnym. Ponad połowa z zatrudnionych to nauczyciele dyplomowani. W tym roku szkolnym nie było żadnego stażysty. Ponadto szkoła dysponuje 12 etatami administracji i obsługi.

Tabela nr 8.

L.p.	Rok szkolny	Liczba uczniów	Liczba etatów pedagog.	Liczba oddziałów	Średnia liczba uczniów w oddziale	Liczba etatów nauczycieli na 1 oddział	Liczba etatów nauczycieli na 1 ucznia	Uczniowie na 1 etat administracji i obsługi
1.	2009/2010	401	32,23	15	26,73	2,15	0,08	32,9
2.	2010/2011	374	31,92	14	26,64	2,28	0,08	30,7
3.	2011/2012	360	28,63	13	27,69	2,20	0,08	34

W roku szkolnym 2011/2012 średnia liczba:

- ~ uczniów w oddziale – 28,
- ~ etatów pedagogicznych w przeliczeniu na 1 ucznia – 0,08,
- ~ etatów pedagogicznych na 1 oddział – 2,20 (jest to najwyższy wskaźnik w szkołach prowadzonych przez powiat olecki).

W ostatnich latach szkoła wykonała remont centralnego ogrzewania, instalacji elektrycznej, elewacji budynku, dachu i wejścia do szkoły. Szkoła dysponuje pełną bazą dydaktyczną z halą sportową.

ZESPÓŁ SZKÓŁ LICEALNYCH I ZAWODOWYCH W OLECKU

Zespół Szkół Licealnych i Zawodowych (ZSLiZ) jest szkołą z wieloletnią tradycją, w której zdobywa się wykształcenie średnie w ramach liceum profilowanego, technikum, szkoły policealnej, a od roku szkolnego 2012/2013 liceum ogólnokształcącego. Każdego roku szkoła przeprowadza modernizację oferty kształcenia zawodowego, dostosowując ją do potrzeb lokalnego i regionalnego rynku pracy poprzez wprowadzanie nowych kierunków kształcenia, modyfikację programów nauczania na kierunkach istniejących (innowacje pedagogiczne).

ZSLiZ jest szkołą przyjazną i życzliwą młodzieży, otwartą na potrzeby i zainteresowania uczniów i środowiska, dostosowującą pracę do indywidualnych możliwości ucznia, kształcąca na wysokim poziomie w oparciu o profesjonalną kadre, nowoczesne środki dydaktyczne i w nowoczesnej bazie dydaktyczno-warsztatowej.

W roku szkolnym 2011/2012 w placówce uczy się 754 uczniów w 27 oddziałach. W porównaniu o roku szkolnego 2009/2010 jest to wzrost o 236 uczniów. Jest to niewątpliwie duży sukces szkoły w dobie rosnącego niżu demograficznego.

Dyrekcja z kadrami pedagogicznymi realizuje wiele atrakcyjnych projektów umożliwiających wyrównywanie szans edukacyjnych i nabywanie nowych umiejętności. Szkoła wyposażona jest w nowoczesną bazę kształcenia zawodowego w zawodach gastronomicznych i hotelarskich, posiada bazę dydaktyczno-warsztatową, wyposażoną w nowoczesne maszyny i urządzenia, które gwarantują wysoką jakość kształcenia zgodną z wymogami współczesnej gospodarki, podnosząc w ten sposób zdolność uczniów do przyszłego zatrudnienia. Dzięki temu system szkolnictwa zawodowego w powiecie oleckim jest w stanie wykształcić odpowiednią liczbę wykwalifikowanych specjalistów o kwalifikacjach odpowiadających aktualnym wymogom pracodawców na rynku pracy.

Wykaz kierunków kształcenia przedstawia tabela nr 1 niniejszego opracowania.

Kadra pedagogiczna to grono 64 nauczycieli pracujących na **47,32 etatów**, w tym pełnozatrudnionych 36 osób i niepełnozatrudnionych 28 osób na 11,32 etatu. Podział nauczycieli ze względu na awans zawodowy przedstawia się następująco: stażyści – 2,88 etatów, kontraktowi – 16,86 etatów, mianowani – 9,39 etatów, dyplomowani – 18,19 etatów.

Tabela nr 9.

L.p.	Rok szkolny	Liczba uczniów	Liczba etatów pedagog.	Ilość oddziałów	Średnia liczba uczniów w oddziale	Etaty nauczycieli na oddział	Etaty nauczycieli na 1 ucznia	Uczniowie na etat administracji i obsługi
1.	2009/2010	518	47,47	23	22,52	2,06	0,09	28,4
2.	2010/2011	668	44,12	24	27,83	1,84	0,07	36,8
3.	2011/2012	754	47,32	27	27,93	1,69	0,06	44

W roku szkolnym 2011/2012 średnia liczba:

- ~ uczniów w oddziale wynosi – 28 osób,
- ~ etatów pedagogicznych w przeliczeniu na 1 ucznia wynosi – 0,06,
- ~ nauczycieli na 1 oddział wynosi – 1,69.

ZESPÓŁ SZKÓŁ TECHNICZNYCH W OLECKU

Zespół Szkół Technicznych w Olecku (ZST) jest największą szkołą zawodową w powiecie oleckim. Szkoła dysponuje nowoczesną bazą techniczno-dydaktyczną oraz wykwalifikowaną kadrę pedagogiczną. Spośród 43 pełnozatrudnionych nauczycieli 2 posiada stopień naukowy doktora. 24 pedagogów pracuje w niepełnym wymiarze, z czego 1 osoba posiada stopień naukowy doktora, a kolejna doktora habilitowanego. Z 53,9 etatów, jakimi dysponuje w roku szkolnym 2011/2012 szkoła 0,06 obsadzonych było przez nauczycieli stażystów, 17,29 - kontraktowych, 10,82 - mianowanych i 25,73 dyplomowanych.

Celem nadrzędnym szkoły jest przygotowanie kompetentnych pracowników dla potrzeb gospodarki oraz świadomych, aktywnych i odpowiedzialnych członków społeczeństwa. Ponadto szkoła uczestniczy w wielu programach i projektach rozwijających zainteresowania uczniów. Prowadzone są także dodatkowe bardzo atrakcyjne szkolenia dla młodzieży (np. kursy z zakresu podstaw spawalnictwa).

W roku szkolnym 2011/2012 w szkole uczyło się 651 uczniów w 26 oddziałach. W porównaniu do roku szkolnego 2009/2010 jest ich mniej o 118 osób. W szkole działa Ośrodek Doskonalenia Zawodowego, w którym każdego roku organizowanych jest 10 kursów uczniom szkół zasadniczych z całej północno-wschodniej Polski, w których każdego roku uczestniczy ponad 200 osób. Większość z tych osób podczas kursów musi korzystać z zakwaterowania w internacie.

Tabela nr 10.

L.p.	Rok szkolny	Liczba uczniów	Liczba etatów pedagog.	Liczba oddziałów	Średnia liczba uczniów w oddziale	Etatów nauczycieli na 1 oddział	Etatów nauczycieli na 1 ucznia	Uczniowie na 1 etat administracji i obsługi
1.	2009/2010	796	57,91	33	24,12	1,75	0,07	45
2.	2010/2011	737	58,07	30	24,57	1,94	0,08	40,3
3.	2011/2012	651	51,15	26	25,04	1,97	0,08	43,4

W roku szkolnym 2011/2012 średnia liczba:

- ~ uczniów w oddziale – 25,
- ~ etatów pedagogicznych w przeliczeniu na 1 ucznia – 0,08,
- ~ etatów pedagogicznych na 1 oddział – 1,97.

OŚRODEK SZKOLNO-WYCHOWAWCZY DLA DZIECI GŁUCHYCH IM. ŚW. FILIPA SMALDONE W OLECKU

Ośrodek jest placówką, która zajmuje się wychowaniem oraz nauczaniem dzieci i młodzieży niesłyszącej i niepełnosprawnej intelektualnie. Wszyscy nauczyciele mają kwalifikacje do zajmowania stanowiska w danej szkole i są wysoko wykwalifikowani. W placówce w roku szkolnym 2011/2012 pracuje 45 nauczycieli. Spośród 43,07 etatów pedagogicznych stażyści byli zatrudnieni na 1,91 etatu, kontraktowi – 9,66, mianowani – 10,00, dyplomowani 21,50.

Każda ze szkół funkcjonująca w strukturach Ośrodka jest wyposażona w odpowiednie dla poziomu kształcenia pracownie przedmiotowe.

Struktura Ośrodka:

- 1) Szkoła Podstawowa,
- 2) Gimnazjum,
- 3) Specjalna Szkoła Przysposabiająca do Pracy, w której nauka trwa trzy lata, uczniami są dzieci i młodzież z niepełnosprawnością intelektualną,
- 4) Technikum,
- 5) Zasadnicza Szkoła Zawodowa,
- 6) Szkoła Policealna,
- 7) Internat.

W roku szkolnym 2011/2012 w Ośrodku uczy się 86 wychowanków w 14 oddziałach.

Na bieżąco prowadzone są remonty pomieszczeń. Ponadto w ostatnim czasie dokonano wymiany instalacji elektrycznej w internacie i przeprowadzono kapitalny remont kuchni.

PORADNIA PSYCHOLOGICZNO-PEDAGOGICZNA W OLECKU

Jest placówką wspomagającą rozwój, efektywność uczenia się dzieci i młodzieży od urodzenia do końca edukacji. Pomaga również w wyborze kierunku kształcenia i zawodu. Opiniuje oraz orzeka o potrzebie kształcenia specjalnego, w tym słabo słyszących i niesłyszących, nauczania indywidualnego. Udziela dzieciom i młodzieży, ich rodzicom i wychowawcom pomocy psychologicznej, pedagogicznej, rehabilitacyjnej i logopedycznej w poradni, w szkołach, innych placówkach z terenu powiatu oleckiego. Jest placówką środowiskową, ogólnie dostępną i zaspokajającą potrzeby klientów w zakresie usług psychologiczno-pedagogicznych.

Poradnia dysponuje nowoczesną bazą dydaktyczną oraz wykwalifikowaną kadrą pedagogiczną, którą stanowią: psychologowie, pedagodzy, oligofrenopedagodzy, logopeda, neurologopeda, terapeuci pedagogiczni, terapeuta integracji sensorycznej, surdopedagog, fizjoterapeuta. W roku szkolnym 2011/2012 w Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej zatrudnionych było 12 osób, z czego 7 osób pełnozatrudnionych i 5 osób niepełnozatrudnionych.

Tabela nr 11.

L.p.	Rok szkolny	Liczba dzieci i młodzieży	Liczba pracowników	Średnia liczba dzieci i młodzieży przypadająca na jednego pracownika
1.	2009/2010	6 453	8	807
2.	2010/2011	6 098	10	678
3.	2011/2012	5 827	13	448

Porównując rok szkolny 2011/2012 do 2009/2010 liczba dzieci i młodzieży zmniejszyła się, natomiast liczba zatrudnionych nauczycieli wzrosła. Wiąże się to ze zwiększonymi zadaniami poradni, które generują rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 17 listopada 2010r. w sprawie działania poradni psychologiczno-pedagogicznych oraz organizacji pomocy psychologiczno-pedagogicznej w szkołach, przedszkolach i placówkach.

Do zadań Poradni należy w szczególności:

- ~ diagnozowanie poziomu rozwoju, potrzeb i możliwości oraz zaburzeń rozwojowych i zachowań dysfunkcyjnych dzieci i młodzieży, w tym predyspozycji i uzdolnień;
- ~ wspomaganie rozwoju dzieci od urodzenia do rozpoczęcia nauki;
- ~ wspomaganie dzieci i młodzieży odpowiednio do potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz możliwości psychofizycznych (szczególnie uzdolnionych, niepełnosprawnych, niedostosowanych społecznie lub zagrożonych niedostosowaniem społecznym, uczniów ze specyficznymi trudnościami w uczeniu się, zaburzeniami komunikacji językowej, z chorobami przewlekłymi);
- ~ prowadzenie terapii zaburzeń rozwojowych i zachowań dysfunkcyjnych, niepełnosprawnych, niedostosowanych społecznie/zagrożonych niedostosowaniem społecznym oraz ich rodzin;
- ~ pomoc uczniom w dokonywaniu wyboru kierunku kształcenia, zawodu i planowania kariery zawodowej oraz wspieranie nauczycieli przedszkoli, szkół i placówek w planowaniu i realizowaniu zadań z zakresu doradztwa edukacyjno-zawodowego;
- ~ wspomaganie dzieci i młodzieży z trudnościami adaptacyjnymi związanymi z różnicami kulturowymi lub ze zmianą środowiska edukacyjnego;
- ~ pomoc rodzicom i nauczycielom w diagnozowaniu i rozwijaniu potencjalnych możliwości, predyspozycji oraz mocnych stron uczniów;
- ~ podejmowanie działań z zakresu profilaktyki uzależnień;
- ~ wspomaganie wychowawczej i edukacyjnej funkcji rodziny;
- ~ wspomaganie wychowawczej i edukacyjnej funkcji szkoły;
- ~ prowadzenie edukacji dotyczącej ochrony zdrowia psychicznego wśród dzieci i młodzieży, rodziców i nauczycieli;
- ~ udzielanie wsparcia merytorycznego szkołom i placówkom we współpracy z placówkami doskonalenia nauczycieli.

Od 2005 roku przy Poradni działa Klub Logopedy oraz Terenowy Oddział nr 86 Polskiego Towarzystwa Dysleksji w Olecku, który w lutym 2012 r. przekształcono w Samokształceniowy Zespół Nauczycieli.

Dyrekcja z kadrą pedagogiczną realizuje atrakcyjne projekty systemowe i konkursowe umożliwiające likwidowanie barier komunikacyjnych i architektonicznych, wyrównywanie szans edukacyjnych uczniów, wsparcie merytoryczne nauczycieli, jak również doposażenie poradni. Placówka od 2010 r. jest dostosowana do obsługi osób niepełnosprawnych.

Założenia programowe PP-P w Olecku na najbliższe lata:

- a) zwiększenie efektywności działań poprzez doskonalenie umiejętności pomagania, głębszego rozpoznawania potrzeb środowiska oraz oferowania pomocy adekwatnej do oczekiwań klientów;
- b) osiągnięcie wysokich standardów diagnoz w zakresie orzekania do odpowiednich form kształcenia i opiniowania w sprawach pomocy psychologiczno-pedagogicznej;
- c) objęcie opieką każdego dziecka niepełnosprawnego od urodzenia do ukończenia edukacji;
- d) objęcie różnorodną terapią jak najszerszej grupy dzieci i młodzieży z problemami w nauce i zachowaniu;
- e) objęcie opieką uczniów, którzy potrzebują pomocy w wyborze dalszego kierunku kształcenia, zawodu i planowaniu kariery zawodowej;
- f) prowadzenie skutecznej profilaktyki zagrożeń współczesnego świata;
- g) zwiększenie efektywności działań wspierających rodziców i nauczycieli.

Pomoc psychologiczno-pedagogiczna udzielana jest bezpłatnie z zachowaniem zasady dobrowolności, równości dostępu, dyskrecji.

VI. NAJNOWSZE ZMIANY W OŚWIACIE

Ministerstwo Edukacji Narodowej dokonując zmian w szkolnictwie zawodowym skupiło się na zmianie klasyfikacji zawodów szkolnictwa zawodowego i podstawy programowej oraz reformie sieci szkolnej. Nie przygotowano natomiast programów nauczania, wychodząc z założenia, że to będzie zadanie szkoły. Takie podejście może w przyszłości komplikować organizację szkolnictwa zawodowego, np. chociażby przy przechodzeniu uczniów z jednej placówki do innej. Może okazać się, że ucząc się w tym samym zawodzie miał zupełnie inne przedmioty. Do pozytywnych tendencji należy zaliczyć zwrócenie większej uwagi na wykonawstwo w zawodach technicznych. Dotychczas często część praktyczna egzaminu zawodowego w technikum miała charakter teoretyczny. Teraz większość uczniów technikum będzie musiała zdawać jeden egzamin zawodowy, identyczny jak uczniowie zasadniczej szkoły zawodowej. Dopiero ten egzamin sprawdza czy uczeń potrafi coś wykonać, a nie tylko czy wie jak to wykonać. Niekorzystnym rozwiązaniem jest drastyczne ograniczenie możliwości kształcenia w szkołach policealnych Z ponad 300 zostało tylko kilkanaście zawodów, w których można kształcić w tym typie placówki. W zamian wprowadzono tzw. kursy. Przewidywana minimalna liczba godzin w tej formie kształcenia jest jednak znacznie większa niż w dotychczasowych szkołach policealnych lub zlikwidowanych zasadniczych szkołach zawodowych i technikach dla dorosłych. Reforma pozostawiła tylko trzy typy szkół dla młodzieży (liceum ogólnokształcące, technikum i zasadniczą szkołę zawodową). Ze szkół dla dorosłych pozostało tylko liceum ogólnokształcące, szkoła policealna i ewentualne wspomniane kursy. Szkoły te dają jednak znacznie mniejsze możliwości zdobycia pierwszego lub kolejnego zawodu niż dotychczasowe szkoły dla dorosłych. Reasumując, jeśli absolwent gimnazjum nie zdobędzie zawodu w szkole ponadgimnazjalnej dla młodzieży to będzie musiał zdobyć go prawdopodobnie na studiach.

Kolejnym problemem, jaki będzie powodować reforma, to przygotowanie bazy do przeprowadzenia egzaminów potwierdzających kwalifikacje zawodowe. Rozporządzenia obowiązek ten przerzuciły na szkoły. Dotychczas to Okręgowe Komisje Egzaminacyjne musiały zapewnić ośrodki, w których młodzież zdawała egzaminy. Obecnie Ministerstwo wyszło z założenia, że skoro szkoła kształci w danym zawodzie, to musi dysponować pełną bazą dydaktyczną, czyli mieć wszystkie stanowiska, jakie będą potrzebne do przeprowadzenia egzaminów.

VII. WNIOSKI Z ANALIZ

1. Szkoły i placówki oświatowe prowadzone przez Powiat Olecki są właściwie zorganizowane. Poziom ich finansowania umożliwia realizację zadań oświatowych.
2. Niż demograficzny powoduje, że w szkołach ponadgimnazjalnych maleje liczba uczniów i oddziałów. Dlatego też niezbędne jest dokonanie w najbliższym czasie reorganizacji placówek. Należy podjąć działania mające na celu taką organizację szkół, aby przetrwały one ponad dziesięć lat niżej.
3. W planowaniu sieci szkolnej nie można kierować się tylko kosztami kształcenia ucznia. Likwidacja kierunków bardziej kosztownych byłaby błędem. W tych kwestiach należy brać pod uwagę przede wszystkim zapotrzebowanie na lokalnym, regionalnym czy ogólnym rynku pracy. W innym przypadku będziemy kształcić bezrobotnych a nie osoby, które będą miały znacznie większe szanse na znalezienie pracy.
4. Efekty kształcenia w szkołach ponadgimnazjalnych powiatu oleckiego nie są w pełni satysfakcjonujące. Należy więc wykorzystać wszystkie możliwości i środki, aby tą sytuację zmienić.
5. Szkoły realizowały wiele projektów i nadal będą czyniły starania, aby pozyskiwać środki finansowe z funduszy unijnych na realizację zadań oświatowych. Dzięki tak dużemu zaangażowaniu wyposażono szkoły w cenne

pomoce dydaktyczne, a młodzież mogła skorzystać z bogatej oferty dodatkowych zajęć z języków obcych, przedmiotów ogólnokształcących i zawodowych, przygotowujących do egzaminu ECDL oraz bardzo ciekawych wyjazdów edukacyjnych i obozów naukowych.

6. W latach poprzednich zmodernizowano bazę kształcenia zawodowego. Wyposażono pracownie szkolne w specjalistyczny sprzęt. Wyremontowano obiekty szkolne, przeprowadzono termomodernizację części budynków. Te działania to realizacja celu obecnie obowiązującej strategii.

7. Co roku szkoły zawodowe oferują absolwentom gimnazjów wiele atrakcyjnych kierunków kształcenia zawodowego (realizacja celu obecnie obowiązującej strategii).

8. Współpraca z lokalnymi mediami jest ważnym czynnikiem promocji podległych szkół. Dyrektorzy szkół powinni zadbać o systematyczne informowanie środków masowego przekazu o realizowanych działaniach oświatowych lub o ważnych wydarzeniach z życia placówki.

9. Należy bardziej zaangażować społeczność lokalną w życie naszych szkół, a szkoły muszą bardziej angażować się w działania na rzecz społeczności lokalnej.

Ponadto warto postawić na:

1. Rozwój kształcenia ustawicznego. Prowadzenie kursów dla bezrobotnych.
2. Rozwój kompetencji i kwalifikacji nauczycieli, ze szczególnym uwzględnieniem umiejętności wychowawczych oraz rozwój szkolnictwa zawodowego.
3. Efektywniejsze wykorzystywanie czasu pracy nauczycieli.
4. Rozważenie możliwości utworzenia młodzieżowego ośrodka socjoterapeutycznego lub wychowawczego.